

ÅRSBERÄTTELSE,

AFGIFVEN INFÖR

TEKNOLOGFÖRENINGEN (T. I.) I STOCKHOLM

VID DESS

TJUGUFÖRSTA ÅRSHÖGTID

DEN 2 MARS 1882.

STOCKHOLM

TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET

1882.

Årsberättelse,

afgifven inför

Teknologföreningen (T. I.) i Stockholm

den 2 Mars 1882.

Föreningens tjuguförsta arbetsår har med denna dag gått till ända. 35 personer hafva under detsamma blifvit till ledamöter invalda och antagit utfärdad kallelse, och voro af dessa 33 elever vid Tekniska högskolan och 2 fordna elever af läroverket. Med döden hafva under samma tid afgått för så vidt Styrelsen fått sig delgifvit, följande 8 ledamöter: Grosshandlaren C. V. Brinck i Stockholm, Fil. Kand. J. N. Börring i Lund, Ingeniör A. L. Sandberg i St. Petersburg, Fil. Kand. J. V. Folcker å Stenstorp, Folkhögskoleföreståndaren A. Norblad å Uddersrud, Bergs-ingeniör O. Wendt i Coritiba, Brasilien, Stationsföreståndaren C. V. H. Holmström å Skattkärr samt Eleven vid Tekniska Högskolan J. E. Nyberg.

Föreningens ledamöter uppgå denna dag till ett antal af 880, nämligen 788 f. d. och 92 nuvarande elever vid Tekniska Högskolan. Af från läroverket utgångna vistas 233 i Stockholm, 398 i landsorten, 119 utomlands och 38 på för Styrelsen obekant ort.

Föreningens verksamhet under det gångna året har varit lugn och jenn, men icke utan intresso, i synnerhet hvad den utåt riktade delen af densamma beträffar. 2:dra sektionen har med beaktansvärd ifver egnat sina krafter åt flera af industriens viktigare spörsmål och genom komite-rades arbeten sökt i sin mån besvara och sprida kunskap i en del viktiga frågor. Så småningom har denna sektion allt mer och mer sökt realisera stadgarnes första paragraf att verka för den tekniska och vetenskapliga bildningens tillämpning på industrien, dock har sektionen härunder ej förbisett sin andra viktiga uppgift, att underhålla och befrämja kamratskapet bland Tekniska Högskolans f. d. elever. De vid läroverket studerande eleverna hafva sin fasta och naturliga sammanhållningspunkt i Föreningens 1:sta sektion, hvars lif ej heller saknar sin stora betydelse för Föreningens

utveckling. Vid sidan af ett godt och muntrande kamratlif, försummar icke denna sektion allvarligare sysselsättningar, hvarom många värdefulla föredrag bära vittne. — Denna sektionernas lifaktighet har i likhet med hvad i förra årsberättelsen nämdes äfven under detta år så absorberat Föreningens verksamhet, att dess allmänna sammankomster varit fåtaligt besökta, i synnerhet af Föreningens äldre ledamöter; ett förhållande, som, ohuru i sakernas nuvarande natur egande sin förklaring, dock ytterligare ger Styrelsen anledning att framhålla önskvärdheten af, att förändringar förr eller senare vidtagas i Föreningens organisation. Dessa förändringar synas emellertid Styrelsen till ej ringa del vara beroende af, huruvida Föreningen lyckas erhålla en ändamålsenligare lokal, än den nuvarande. Frågan om en sådan lokal har länge stått på dagordningen, och förhoppningar finnas, att den möjligen inom kort kan blifva nöjaktigt löst.

Beträffande Föreningens yttre verksamhet, fästes uppmärksamheten onekligen först vid tidskriftsföretaget, som med rätta måste anses som Föreningens förnämsta angelägenhet, ett uttryck för Föreningens lifaktighet och ett mått på dess framåtskridande. Glädjande är då att finna, att det afslutade året lemnat rätt goda resultat beträffande tidskriftens ekonomi, på samma gång som relativt till föregående år större uppoffringar blifvit gjorda, för att erhålla ett så värdefullt och omvexlande innehåll som möjligt. Inkomsterna af såväl prenumeration som annonser hafva i nämvärd grad ökats sedan året förut, och 2:dra sektionens medlemmar synas med oförminskadt, snarare något ökad, intresse omfattat tidskriften under det gångna året, hvilket man torde finna vid jämförelse mellan årsafgiftssumman för året och motsvarande belopp för de närmaste två föregående åren. En svag men afgjordt stigande tendens till allmännare inbetalning af årsafgifter synas vara för handen. Styrelsen vågar därför hysa de bästa förhoppningar om en säker och betryggande utveckling af förenämde för Föreningens framtid så viktiga företag och finner, för så vidt den personliga förmågan kan inverka på händelsernas gång, en säker borgen härför i tidskriftens nitiske redaktör, Lektor W. Hoffstedt, som fortfarande, och med vanlig omsorg och skicklighet, skött sin ansvarsfulla post. Föreningens förbindelse till Lektor Hoffstedt är så mycket större, som han utfört detta maktpåliggande och insigter fordrande ar-

bete mot en ersättning, hvars ringhet endast eger sin förklaring i Föreningens knappa resurser.

De personer, som näst redaktören hafva rätt till Föreningens tacksamhet, äro medlemmarne i tidskriftens redaktionskomité. Dessa hafva under året varit: Civil-ingeniör A. W. Cronquist för kemisk teknologi, Lektor M. Isæus för husbyggnadskonst, Marin-ingeniör J. T. Pihlgren för maskinbyggnadskonst, Maskindirektör E. Storckenfeldt för väg- och vattenbyggnadskonst samt Fil. Dokt. A. W. Tamm för bergsvetenskap. — De utifrån kommande pekuniära understöden hafva under året varit större än vanligt, i det Letterstedtska Föreningen, förutom det årliga anslaget 1,000 kronor, lemnat ett extra tillskott, stort kronor 350, en gång för alla, såsom godtgörelse för de under år 1880 dryga utgifterna för ritningar och planscher till en del af de norska uppsatser, som i tidskriften influtit. Statsanslaget har äfven under året ifråga, glädjande nog, kommit Föreningen till del och utgått till samma belopp, 1,600 kronor, som åren förut. Tidskriften har under året utgått i 8 häften, ett antal som nu tyckes hafva blifvit regel, och som man hädanefter troligen kan hoppas att årligen erhålla; af dessa hafva 2:dra och 3:dje samt 7:de och 8:de utgjort dubbelhäften.

Till den yttre verksamheten, hafva vi vidare att hänföra spridandet af den brochyr, som på 2:dra sektionens föranstaltande tillkommit och på Föreningens förlag utgifvits under titel: »Regler för eldning och skötsel af ångpannor.» Med utgifvande af denna lilla brochyr, har Föreningen på sitt sätt velat gagna på ett område, som väl är i behof af omtanke och goda råd. Att söka vinna en omsorgsfullare vård och en mera ekonomisk och för faror betryggande skötsel af våra ångpannor, företrädesvis de på landsbygden befintliga, som ofta sakna kunniga skötare, är hvad som eftersträfvats med detta arbete. Tvenne utgångna upplagor och utgifvandet af en tredje, hvardera om 1,000 exemplar, tala bäst för den uppmärksamhet arbetet gjort, och det intresse det väckt hos landets ångpanne-egare och ångpannetillverkare. Ledamöterna herrar E. Storckenfeldt, H. Lilliehöök och O. W. Lindberg tillkomma äran af det lilla förtjenstfulla arbetets författande, och har Föreningen all anledning betyga dem sin synnerliga tack, för hvad de dermed uträttat. Härmed har Föreningen gjort ett viktigt och synbarligen lyckligt försök att på kunskapens och

öfvertygelsens väg verka för reformer på industriens vidsträckta fält. Godt hopp om fortsättning i denna riktning torde ej komma att saknas i 2:dra sektionens varma intresse för industriella frågor.

Rörande Föreningens inre verksamhet må i korthet följande anföras. — De 10 allmänna sammankomsterna hafva under året varit upptagna af löpande ärendens behandling och, som ofvan är nämnt, i allmänhet fåtaligt besökta. Företrädesvis med afseende på sistnämnde förhållande, har beslut fattats att hädanefter indraga sammankomsten i Juni månad.

2:dra sektionen har haft 16 sammankomster, besökta af i medeltal 23 (högst 36, lägst 17) medlemmar. — Följande föredrag hafva hållits: »Om färgblindhet»; »Om den internationela qvarnutställningen i London 1881»; »Om Coglievinas centigrad-fotometer»; »Om Frankrikes tekniska skol- och föreningsväsen». Diskussioner hafva under året förts öfver följande ämnen: 1 »Hvilka fördelar och olägenheter erbjuda användandet af högt tryck vid ångmaskiner i allmänhet och särskildt vid sjöångmaskiner?» — 2 Komitébetänkande öfver förslag till »normaldimensioner å byggnadstegel, enligt meter-måttsystemet.» — 3 »Hvarföre äro ej specialtillverkningar mera allmänt införda vid våra verkstäder?» — 4 Komitéförslag rörande »regler för ångpannors skötsel». — 5 »Är arbetstidens längd och fördelning vid våra verkstäder och fabriker den lämpligaste?» — 6 »Huru böra ändamålsenliga reduktionstabeller för det metriska mått- och vikt-systemet anordnas och uppställas?» — 7 »Enär industristatistiken vinner en allt mera ökad betydelse, särskildt för vårt lands industriella utveckling, frågas på hvad sätt kunna de brister, som nu vidlåda denna del af vår statistik, afhjelpas?» — 8 »Hafva, några för vårt land tillämpliga, viktigare förbättringar ur teknisk synpunkt på sista tiden kommit födoämnes-industrien till godo?» — 9 »Om skydd i sanitärt hänseende och mot olyckshändelser för arbetare i verkstäder och fabriker.» — 10 »Måne ej manufakturering af vårt jern och stål i större skala till skärverktyg m. m. dyl., vore ett rationelt medel att i någon mån höja landets jernindustri?» — 11 Komitébetänkande rörande frågan »om praktisk utbildning af elever eller utexaminerade från Tekniska Högskolan».

Närmare kändedom om de diskussioner, som öfver dessa ämnen blifvit förda, kan vinnas af Teknisk Tidskrift,

som fullständigt refererat desamma. Rörande frågan 2 har sektionen i samverkan med Byggnadssamfundet afgifvit ett skriftligt förslag om lämpliga tegeldimensioner, som blifvit Stadsarkitekten tillstått. Frågan 4 har föranlett utgifvandet af, den förut omnämnda, brochyren för ångpannors eldning och skötsel, och frågan 11, som redan året förut upptogs till behandling, har nu efter ett grundligt komitéarbete tagit form i ett tryckt betänkande, som finnes återgifvet i Teknisk Tidskrifts 7:de & 8:de häfte och, som godkänt af sektionen, blifvit till Tekniska Högskolans lärarekollegium remitteradt. — För utredande af frågan 9, har en komite blifvit tillsatt, hvidan sektionen ännu en gång får tillfälle återkomma till detta ämne. — Utom förenämnda föredrag och diskussioner, hafva från ledamöter insända skrivelser i tekniska ämnen föredragits, kortare meddelande blifvit gjorda, ritningar, diagram, modeller, verktyg m. m. förevisade och förklarade. Några intressantare tekniska arbeten inom Stockholm hafva äfven tagits i betraktande af sektionen. Sektionens tjänstemän hafva under året varit: Lektor W. Hoffstedt Ordförande, Ingeniör C. G. Rystedt vice Ordförande och Ingeniör N. Rahm sekreterare, och hafva samtliga blifvit för innevarande år omvalda.

1:sta sektionen har haft 24 sammankomster, besökta af i medeltal 24 ledamöter (högst 56, lägst 7). Föredrag hafva af valda föredragande hållits öfver följande ämnen: »Skratt och gråt.» — »Olympia.» — »Fotofonen och de teorier, hvarpå dess konstruktion grundar sig.» — »Strong'ska vattengasen.» — »Några allmänna drag egnade åt minnet af civilisationens och framåtskridandets banérförare.» — »Menniskan och maskinen.» — »de Laval's separator.» — »Den första elektriska jernbanan.» — »Pacifibanan.» — »Om kulsprutor.» — »Verldsrymdens fribytare.» — »Socialdemokratien.» Af förda diskussioner må nämnas: »Om ämnesfördelningen inom Tekniska Högskolans olika fackskolor.» I öfrigt hafva inre angelägenheter behandlats. Tjänstemännen hafva varit: F. V. Hansen ordförande, F. Nyström vice ordförande, J. H. Widmark sekreterare och C. Lundgren vice sekreterare. Vid valet i Januari månad detta år, hafva följande nya tjänstemän blifvit utsedda: C. Lundgren ordförande, E. Smitt vice ordförande, M. Ohman sekreterare och M. Borgstedt vice sekreterare.

Inom Styrelsen hafva följande förändringar under det gångna arbetsåret försiggått. Vid årsmötet i Mars månad

nyvaldes till ordinarie ledamöter: Ingeniör S. A. Andréé, utsedd till vice ordförande, Ingeniör H. T. T. Cedergren och Eleven vid Tekniska Högskolan O. Z. Ekdahl, den senare som inventarieförvaltare. I egenskap af omvald sekreterare, kvarstod Hr J. H. Widmark i Styrelsen, fortfarande tjänstgörande som inkasserare i 1:sta sektionen, äfvenså Ingeniör N. O. W. Rahm, som blifvit utsedd till 2:dra sektionens sekreterare. Omvalda blefvo: ordföranden J. O. Andersson samt sekreteraren och räkenskapsföraren C. J. Binnquist. Suppleanter blefvo: Ingeniör P. D. Tidlund samt Eleverna vid Tekniska Högskolan: F. Nyström och C. Lundgren.

Årshögstidsdagen firades sistlidne år med större högtidlighet än vanligt, i det att Föreningens hedersledamot Öfverdirektör K. Styffe denna dag egnades en enkel hyllning, med anledning af hans 25-åriga verksamhet, som föreståndare för Tekniska Högskolan. I ett anslående tal, tolkade Ingeniör Fredholm jubilarens förtjänster om nämde läroverk, under det gångna fjerdedels seklet, och genom den denna dag utkomna matrikeln öfver Teknologiska Institutets och Tekniska Högskolans utexaminerade elever, hvars första exemplar till Hr Öfverdirektören öfverlemnades, kunde Föreningen på ett åskådligt sätt visa resultaten af läroverkets betydelsefulla verksamhet, under den tid han varit dess föreståndare.

En annan högtidlighet, visserligen ej direkt tillhörande Föreningens angelägenheter, men tillkommen på 2:dra sektionens föranstaltande, torde dock ej här böra förbigås; nämligen den anspråklösa men hjertliga festlighet, som den 28 sistlidne December af ett rätt stort antal ledamöter anordnades å Hôtel Phœnix, för Tekniska Högskolans äldriga lärare Lektor S. Lindqvist, med anledning af hans 40-åriga verksamhet vid nämde läroverk.

Taga vi slutligen Föreningens ekonomiska verksamhet i betraktande, så framgår af bifogad tablå öfver årets räkenskaper, att slutresultatet ställt sig ovanligt gynnsamt, bättre än hvad man haft rätt att vänta. Totalbehållningen uppgår nämligen till kronor 1,397.59, hvaraf Byggnadskassan eger rätt till kronor 420,42, och återstoden, kronor 977,17, tillfaller Allmänna kassan. Att årets affärer kunnat så fördelaktigt arrangera sig, torde i någon mån gifva rätt till goda förhoppningar för framtiden. Vederbörligt afscende måste dock fästas vid det tillfälliga anslaget, från Letter-

stedtska Föreningen, 350 kronor, hvarigenom Föreningens omkostnader för Teknisk Tidskrift blifvit minskade, äfven som vid det stora lager af osålda matriklar, hvilkas uppskattade värde, äfven sedan en afskrifning af cirka 300 kr egt rum, väsendtligen inverkat på årets bokslut. — Om Föreningens ekonomi alltså för närvarande synes tryggad, torde dock tillfälle till ökade utgifter ej länge komma att saknas, i synnerhet om Föreningen skall förskaffa sig en ändamålsenligare lokal än den nuvarande. Sträng sparsamhet bör derföre fortfarande som hittills vara Föreningens lösen, hvadan det är i hög grad önskvärdt, att ledamöterna allt mer och mer behjerta Föreningens ekonomiska ställning och, genom ett allmännare deltagande i den stadgade beskattningen, kraftigt understödja Föreningen i dess viktiga sträfvanden.

Följande gåfvor har Föreningen under året fått emottaga, och erkännas de härmed tacksamt.

Af Öfverdirektör K. Styffe: »Jernkontorets Annaler» för året.

» Ingeniörsföreningen: Dess tidskrift för året.

» Ingeniör P. Lindell: Tidningen Norden för året.

» Ingeniör J. O. Andersson: 500 ex. separataftryck af föredrag »Om nationela svagheters och fördomars inflytande på våra industriela förhållanden.»

» Professor Frithiof Holmgren: 10 ex. af hans afhandling »Om Färgblindheten.»

» Bokhandlar Jarl Falk: Årskatalog för svenska bokhandeln 1880.

» Föreningens ledamöter: Ett större porträtt af Professor Hjalmar Holmgren.

» Ingeniör C. A. Klintberg: 50 ex. af hans bok: »Grunddrag af Läran om brokonstruktion.»

» 1878—1881 års elever vid Tekniska Högskolan: samtliga gifvarnes fotografier.

Stockholm i Mars 1882.

STYRELSEN.

Föreningens ekonomiska ställ-

Skulder.	Kronor	öre	Kronor	öre
	Till diverse personer			295
Tillgångar öfver skulder:				
Byggnadskassan.....	4,217	35		
Allmänna kassan	6,692	30	10,909	65
			11,205	15
	Kronor			

Inkomster och ut-

Utgifter.	Kronor	öre	Kronor	öre
	Hyra och omkostnader för lokalen			1,422
Inventarier.....			65	20
Biblioteket.....			33	17
Teknisk Tidskrift:				
Författare-arvoden	1,206	25		
Papper, tryckning och häftning	2,530	50		
Ritningar och planscher	1,939	64		
Redaktions-omkostnader	1,284	93		
Expeditions-omkostnader m. m.	816	03	7,777	35
Diverse utgifter och afskrifningar			1,349	48
Behållen vinst för året:				
Byggnadskassan	420	42		
Allmänna kassan	977	17	1,397	59
	Kronor		12,045	—

Föreningens ekonomiska ställ-

Tillgångar.	Kronor	öre	Kronor	öre
	Deposition i Sveriges Riksbank.....			7,000
Upp- och afskrifning i Sveriges Riksbank			685	65
Inventarier.....			1,538	55
Boklagret			1,893	65
Biblioteket.....			100	—
Lager af Teknisk Tidskrift			726	—
Varor			13	97
Diverse fordringar			344	47
Kassabehållning			297	69
	Kronor		12,599	99

ning den 1 Januari 1881.

Tillgångar.	Kronor	öre	Kronor	öre
	Deposition i Sveriges Riksbank			7,000
Upp- och afskrifning i Sveriges Riksbank			704	82
Inventarier.....			1,653	05
Förlag af böcker			906	10
Biblioteket.....			100	—
Lager af Teknisk Tidskrift			503	—
Varor			20	—
Diverse fordringar			274	24
Kassabehållning			43	94
	Kronor		11,205	15

gifter under år 1881.

Inkomster.	Kronor	öre	Kronor	öre
	Inträdesafgifter.....			390
Årsafgifter från 2:dra sektionen			4,080	—
Terminsafrifter från 1:sta sektionen			750	—
Öfverskott af sektionafrifter från 2:dra sektionen			12	26
Räntor.....			390	82
Anslag från Letterstedtska Föreningen till Teknisk Tidskrift	1,000	—		
Godtgörelse från samma förening för ritningar och planscher till 1880 års tidskrift	350	—		
Statsanslag till Teknisk Tidskrift.....	1,600	—		
Prenumeration och annonser.....	2,668	33		
Försälda äldre ärgångar af Teknisk Tidskrift	300	60		
Tillökning i lagret af Teknisk Tidskrift.....	223	—		
Fordran för annonser	108	47	6,250	40
Vinst å försälda böcker			167	93
Diverse			3	59
	Kronor		12,045	—

ning den 31 December 1881.

Skulder.	Kronor	öre	Kronor	öre
	Till diverse personer			292
Tillgångar öfver skulder:				
Byggnadskassan	4,637	77		
Allmänna kassan	7,669	47	12,307	24
	Kronor		12,599	99

№	Namn	Ålder	Adress
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

№	Namn	Ålder	Adress
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

№	Namn	Ålder	Adress
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

TJENSTEMÄN, HEDERSLEDAMÖTER

och

LEDAMÖTER

I

TEKNOLOGFÖRENINGEN (T. I.) STOCKHOLM.

